

Denetimli Serbestlik Bağımlılık Programı

Yazanlar

Kültegin Ögel
Figen Karadağ
Yeşim Can
Ender Altıntoprak
Hakan Coşkunol

Katkıda bulunanlar

Cüneyt Evren
Defne Tamar Gürol
Berna Uluğ

Türkiye Psikiyatri Derneği
Alkol ve Madde Kullanım Bozuklukları
Bilimsel Çalışma Birimi tarafından hazırlanmıştır.

Denetimli Serbestlik Bağımlılık Programı

© Türkiye Psikiyatri Derneği

(Tanıtım için yapılacak alıntılar dışında Türkiye Psikiyatri Derneği'nin yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.)

ISBN: 978 - 9944 - 5835 - 3 - 4

Dizi Editörleri

Kültegin Ögel

Figen Karadağ

1. Baskı: Nisan 2010, Ankara

Tasarım ve Uygulama:

BAYT Bilimsel Araştırmalar Basın Yayın ve Tanıtım Ltd. Şti.,
Ziya Gökalp Cad. 30/31, 06420 Kızılay, Ankara
Tel: (0312) 431 30 62

Baskı:

Tuna Matbaacılık Sanayi ve Ticaret A.Ş
Bahçekapı Mah. 50. Sokak Nu.: 7 06370 Şaşmaz, Ankara
Tlf: 0(312) 278 34 84

Baskı Tarihi: 09 Nisan 2010

TÜRKİYE PSİKIYATRİ DERNEĞİ

ALKOL VE MADDE KULLANIM BOZUKLUKLARI BİLİMSEL ÇALIŞMA BİRİMİ

Denetimli Serbestlik Bağımlılık Programı

Yazarlar

Kültegin Ögel

Figen Karadağ

Yeşim Can

Ender Altıntoprak

Hakan Coşkunol

Katkıda bulunanlar

Cüneyt Evren

Defne Tamar Gürol

Berna Uluğ

Bilimsel Çalışma Birimleri Dizisi - No: 9

İçindekiler

Genel Bilgiler	7
Program Hakkında Bilgiler	10
Denetimli Serbestlik Tedbiri Kararı Verilen Madde Kullanıcılarının/ Bağımlılarının Sağlık Kurumlarına Müracaatlarında Yapılacak İşlemler	9
İdrar Alımında Dikkat Edilecek Noktalar	11
Oturumlar	13
1. Denetimli Serbestlik Bilgilendirme ve Bağımlılık Kavramı	15
2. Uyuşturucu/uyarıcı Maddeler ve Etkileri	29
3. Motivasyon Kazandırma	42
4. Duygu, Düşünce ve Davranış Döngüsü	49
5. Tekrar Kullanmaya Başlamayı Önleme	59
6. İyileşmek İçin	68
Ekler	77
1. Denetimli Serbestlik Bağımlılık Programı Değerlendirme Formu	79
2. Denetimli Serbestlik Bağımlılık Programı Bilgi Notu	80
3. İlgili Genelge	81
4-5. Resmi Yazılı Örnekleri	83
6. Denetimli Serbestlik Kapsamında Gözetim Altında İdrar Örneği Toplama Formu	85
7. Kanun ve Yönetmelik Maddeleri.....	86

GENEL BİLGİLER

Denetimli Serbestlik Kurumu, suça uygulanan yaptırım veya tedbirin ceza infaz kurumu dışında, yani toplumun içinde yerine getirilmesi ile ilgili bir kavramdır.

“Denetimli serbestlik”, hükmün ertelenmesi, suçluluk tespitine rağmen ceza tayin edilmesi, ceza tayininin ertelenmesi veya Kita Avrupası’nda uygulandığı şekliyle cezanın infazının ertelenmesi olarak ifade edilmiştir.

Denetimli Serbestlik sistemini; soruşturma, sorgulama, hükümlülük aşamasında adalet sistemi açısından önemli bir boşluğu doldurmayı, suç işleyenlerin topluma kazandırılması için yapılacak çalışmalarla, sorumluluğu hemen tüm toplum kesimlerine yaymayı, suç işleyenin dışlanmadan topluma kazandırılması için onlara yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

Denetimli serbestlikte sanık veya mahkuma yüklenen yükümlülüklerin yerine getirmemesi halinde bu tedbirden vazgeçilmesi, ertelenen hükmün verilmesi veya cezanın çektilmesi mümkündür.

Yani *“kişinin cezası, tedavi ve denetimli serbestlik tedbirinin gereklerine uygun davranışması halinde infaz edilir”*.

Ülkemizde ilk kez oluşturulan bu Kurum, 5402 Sayılı Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezleri ile Koruma Kurulları Kanunu ile yasal bir zeme oturtulmuştur. Denetimli Serbestlik, Cumhuriyet Başsavcılıkları, Ceza İnfaz Kurumları, Sivil Toplum Örgütleri, Kamu Kurumları ve Kolluk Gibi Devletin pek çok birimini ilgilendirdiği, ilk kez oluşturulduğu ve fiili bakımından bir geçmişi de olmadığı için, etkin bir şekilde uygulanabilirliğini sağlamak amacıyla projelendirilmiştir.

Denetimli serbestlik kurumu, Merkez (Daire Başkanlığı) ve Taşra (Şube Müdürlükleri, Bürolar, Koruma Kurulları) teşkilatından oluşmaktadır. Fail hakkında infazın toplum içinde yapılmasında temel görev “Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezi Şube Müdürlükleri”, “Bürolar” ve “Koruma Kurulları”na düşmektedir

Bu sistemde nihai amaç; hükümlüler açısından, hürriyeti bağlayıcı cezalar yerine seçenek yaptırımlar uygulanması suretiyle hükümlünün topluma kazandırılması, koşullu saliverme müessesesinin amacına daha uygun kullanılması ve bu şekilde infaz rejiminin etkinliğinin sağlanması, şüpheli ve sanıklar açısından ise, tutuklama tedbirine seçenek olan adli kontrol uygulaması ile haksız tutuklamaların sebep olduğu insan hakları ihlalleri ve ekonomik külfetin ortadan kaldırılmasıdır.

Uygulama Süreci

Kılavuzun sonunda hukuki metinler bölümünde konuya ilgili yasal düzenlemeler yer almaktadır. Bu düzenlemeler göz önüne alındığında: